

DEPARTEMENT

ONDERWIJS & VORMING

Intermediaire instantie Departement
Onderwijs en Vorming 2021 – 2027

Evaluatieplan

1. Algemeen overzicht	2
2. Evaluatie	3
2.1 Ondersteuning Alternierend Leren	3
2.2 Transitietrajecten (VSV)	5
3. Uitvoering	6
4. Opvolging	6
5. Evaluatiebudget	7
6. Disseminatie	7
7. Contactpersoon	7

1. Algemeen overzicht

Het evaluatieplan heeft betrekking op de middelen toegewezen aan het Departement Onderwijs en Vorming als intermediaire instantie van Afdeling Europese programma's (Europa WSE), voor de periode 2021-2027.

Als intermediaire instantie voert het Departement Onderwijs en Vorming projecten uit binnen volgende investeringsprioriteit/prioritaire as:

Prioritaire as	Specifieke doelstelling	Output indicator	Resultaatsindicator	Bedrag ESF in EUR
3 Levenslang leren	Inclusief onderwijs	Meer ontwikkelde regio Vlaanderen (inclusief Brussel): min. 38.300 trajecten Transitieregio Limburg: min. 3.800 trajecten	30% van de jongeren die een traject gevolgd hebben, zijn 6 maanden na de deelname aan het werk (met inbegrip van werk als zelfstandige)	Meer ontwikkelde regio Vlaanderen (inclusief Brussel): € 36.184.528,00 Transitieregio Limburg: € 5.348.540,00

De middelen gekoppeld aan deze inhoudelijke prioriteit worden vooral ingezet op projecten met een koppeling tussen onderwijs-arbeidsmarkt. Deze middelen gaan op dit moment zullen naar drie grote projecten:

- Ondersteuning Alternerend Leren (OAL): 1/09/22-30/06/25
- Alternerend Leren BuSO OV3 (ABO) : 1/09/23-30/06/25
- Transitietrajecten (VSV): 1/09/23-30/06/25

Bij afloop van deze projecten zal worden nagegaan welke focus een nieuw project dient te hebben. Het ondersteunen van leerlingen op de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt, met vooral de focus op de versterking van arbeidsmarktgerichte vaardigheden, zal daarin steeds centraal staan. De invalshoek (dual leren – BuSO – vroegtijdige schoolverlaters) zal afhangen van de dan geldende beleidsprioriteit.

schooljaar	2022-2023	2023-2024	2024-2025		
	vastgelegd			totaal budget	41.533.067
OAL	5.300.000	5.300.000	5.300.000		
ABO		300.000	300.000		
Transitietrajecten		1.000.000	1.000.000		
Totale uitgave	5.300.000	6.600.000	6.600.000		
Rest	36.233.067	29.633.067	23.033.067	budget 2025-2029	23.033.067

Conform artikel 44(2) van verordening (EU) Nr. 2021/1060 is de Intermediaire Instantie tijdens de periode van de uitvoering van deze overeenkomst verplicht tot het minimaal uitvoeren van een impactevaluatie.

De keuze voor welke maatregelen geëvalueerd zullen worden, kan worden verantwoord op basis van inhoudelijke én budgettaire overwegingen.

DOV kiest ervoor om in deze programmaperiode een impactevaluatie uit te voeren op zowel de OAL-projecten als de projecten transitietrajecten VSV. Deze zijn samen immers goed voor 96,8% van het totale budget. Ze hebben ook elk een verschillend doelpubliek en doel voor ogen. OAL richt zich op een brede doelgroep van jongeren die extra begeleiding nodig hebben bij hun competentieontwikkeling in het kader van stages, alternerend leren of in de aanloop hiernaar. Met deze jongeren wordt competentieversterkend gewerkt richting leren op de werkplek. Transitietrajecten VSV richten zich op schoolmoë jongeren die door de school geïdentificeerd worden als potentiële vroegtijdige schoolverlaters. Deze jongeren krijgen begeleiding op maat met als doel hen richting een onderwijskwalificatie of duurzame inzet op de arbeidsmarkt te begeleiden.

DOV kiest ervoor om in deze programmaperiode ABO niet te evalueren. ABO is een financiële incentive voor leerlingen uit het buitengewoon secundair onderwijs opleidingsvorm 3 (BUSO OV 3) om na de initiële opleiding in het BuSO één extra jaar volgen in de vorm van een alternerende opleiding onder het statuut van stagiair. Na goedkeuring van de projectaanvraag kan elke leerling mits voldoende aanwezigheid op de werkplek en binnen een school aanspraak maken op het ontvangen van een motivatiepremie. De keuze om ABO in deze programmaperiode niet in het evaluatieplan op te nemen valt te verantwoorden doordat ABO slechts een zeer klein deel uitmaakt van het totale budget (ongeveer 3,2%) én in de vorige programmaperiode reeds werden geëvalueerd.

2. Evaluatie

2.1 Ondersteuning Alternerend Leren

2.1.1 Korte situering van de actie

Het project 'ondersteuning Alternerend Leren' kadert binnen het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap volgens het decreet van 10 juli 2008 en binnen duaal leren en aanloopfase, zoals gedefinieerd in de Codex Secundair Onderwijs, deel V/1, V/2 en V/3.

Het project focust op een brede doelgroep aan jongeren, steeds vertrekkende vanuit een motivatie om (al dan niet op termijn) te leren op een werkplek. De begeleidingstrajecten zijn bedoeld voor twee doelgroepen: enerzijds voor jongeren die werken met een stageovereenkomst of een overeenkomst afgesloten in het kader van alternerend leren, maar nog extra begeleiding nodig hebben. Anderzijds voor de ondersteuning van jongeren die nog niet over de nodige competenties beschikken om te leren op de werkplek. Het **vinden van een werkplek binnen duaal leren of de start van een arbeidsdeelname binnen leren en werken en/of het realiseren van een duurzame tewerkstelling** is voor elke jongere steeds de **uiteindelijke doelstelling**, op korte, middellange of lange termijn. Elke begeleiding is gericht op een **versterking van competenties**, waarbij er in de aanloop naar of via een concrete werkervaring gewerkt kan worden aan vaktechnische competenties, loopbaangerichte competenties en arbeidsgerichte competenties. De begeleiding gebeurt door 1 mentor doorheen het hele traject.

De organisator is steeds een vereniging met publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid (met uitzondering van vakbonden, entiteiten van de Vlaamse overheid, ...) die bereid is om netoverschrijdend en structureel volledig onafhankelijk te werken van de centra deeltijds onderwijs (CDO), Syntra-lesplaatsen, de scholen voor gewoon voltijds secundair onderwijs die duaal leren of aanloopfase aanbieden en de scholen voor buitengewoon secundair onderwijs opleidingsvorm 3 of 4 die duaal leren aanbieden, hierna aangeduid als “onderwijsverstrekker”.

2.1.2 Evaluatiecriteria

De voornaamste evaluatievraag is of deelnemers aan deze interventie, in vergelijking met leerlingen in dezelfde situatie die geen ondersteuning alternerend leren genoten hebben, vaker een job vinden in het NEC, respectievelijk alternerend aan het leren zijn binnen een stage of in duaal leren.

Daarnaast stelt zich de vraag hoe de interventie bijgedragen heeft aan dit resultaat. Aanbieders van de ondersteuning alternerend leren werken elk op hun manier. Welke programmatheorie hanteren ze? Wat zijn hierin de veronderstelde werkzame mechanismen? Hoe worden die mechanismen geactiveerd? Welke acties worden door wie ten aanzien van wie opgezet en met welk resultaat? Wat zijn kritische succesfactoren, drempels, hinderpalen en randvoorwaarden?

2.1.3 Geplande timing

De actie loopt tijdens de schooljaren 2022-2023, 2023-2024 en 2024-2025. Aangezien we wensen na te gaan of jongeren minimaal 6 maanden na afloop van de interventie tewerkgesteld zijn als werknemer of zelfstandige, dan wel alternerend aan het leren zijn op een stage of binnen duaal leren, is het van belang om de observatieperiode uit te strekken tot eind 2025. Een rapportering wordt dan ook pas voorzien in voorjaar 2026. Voor de uitvoering wordt een doorlooptijd van 15 maanden voorzien.

2.1.4 Kennishiaten

OAL is de opvolger van de vroegere brugprojecten en IBAL. Deze projecten werden in de vorige programmaperiode geëvalueerd. Eén van de bemerkingen toen was dat een opdeling van projecten voor nodeloze bewegingen zorgde en risico vormde voor “breuken” in de begeleiding. Binnen het OAL-project gaan we uit van een geïntegreerde begeleiding die doorheen het hele traject door één mentor wordt opgenomen. We willen onderzoeken of deze benadering een meerwaarde vormt.

Omwille van de complexe context zijn uitspraken over de netto-effectiviteit van het OAL-project, niet mogelijk.

2.1.5 Opzet en methodologie

We beschikken over de volgende administratieve data: de deelnemerslijst OAL aangeleverd door VDAB en een overzicht van alle jongeren in het stelsel leren en werken, duaal leren en aanloopfase aangeleverd door Agodi. We kunnen dus de OAL-deelnemers vergelijken met de andere jongeren die een vorm van alternerend leren volgen. Achtergrondkenmerken die uit onderzoek blijken samen te hangen met schoolse vorderingen, worden als variabelen meegenomen in het onderzoek bv. leeftijd, schooljaar, schoolse vertraging, geslacht, getuigschrift basisonderwijs, B-stroom 1ste graad, OKI-kenmerken. Deelnemers en niet-deelnemers kunnen aan de hand van deze kenmerken gematcht en vergeleken worden op hun positie in respectievelijk het NEC, stage of duaal leren. Om zicht te krijgen op de tewerkstellingspositie is een koppeling met VDAB-data noodzakelijk.

Aanvullend kwalitatief onderzoek naar de werkzame mechanismen van OAL is nodig om een zicht te krijgen wat (niet) werkt voor wie in welke omstandigheden.

Voor de impactevaluatie wensen we een vorm van theory based impact evaluation.

De monitoring en evaluatie zal worden uitbesteed waarbij een beroep wordt gedaan op de expertise van de evaluator om hiervoor een geschikte methode te gebruiken.

2.2 Transitietrajecten (VSV)

Dit is een oproep voor het opzetten van transitietrajecten voor jongeren in de 2de graad en in de 3de graad arbeidsmarktgerichte en dubbele finaliteit of in het 2de leerjaar van de 3de graad van het technisch of beroepssecundair onderwijs (TSO, BSO of DBSO) die door de school geïdentificeerd worden als potentiële vroegtijdige schoolverlaters. Hiermee wordt gemikt op jongeren die schoolmoe zijn en die het mogelijk moeilijk zullen hebben om een duurzame loopbaan op de arbeidsmarkt aan te vatten. De begeleidingstrajecten hebben als doel om deze jongeren op weg te helpen naar een onderwijskwalificatie of een duurzame overstap naar de arbeidsmarkt. De begeleiding wordt op maat van elke individuele jongere uitgewerkt. De begeleiding gebeurt door één mentor doorheen het hele traject.

De oproep richt zich naar organisaties die de (onderwijs)loopbaanbegeleiding en de transitie richting arbeidsmarkt en/of verdere opleiding of andere tussenstappen voor een duurzame loopbaan ondersteunen.

2.2.1 Evaluatiecriteria

De voornaamste evaluatievraag is of deelnemers aan deze interventie, in vergelijking met leerlingen in dezelfde situatie die geen begeleiding in het kader van een transitietraject VSV genoten hebben, vaker een onderwijskwalificatie behalen of een duurzame overstap maken naar de arbeidsmarkt.

Daarnaast stelt zich de vraag hoe de interventie bijgedragen heeft aan dit resultaat. Aanbieders van de transitietrajecten werken elk op hun manier. Welke programmatheorie hanteren ze? Wat zijn hierin de veronderstelde werkzame mechanismen? Hoe worden die mechanismen geactiveerd? Welke acties worden door wie ten aanzien van wie opgezet en met welk resultaat? Wat zijn kritische succesfactoren, drempels, hinderpalen en randvoorwaarden?

2.2.2 Geplande timing

De actie loopt tijdens de schooljaren 2022-2023, 2023-2024 en 2024-2025. Aangezien we wensen na te gaan of jongeren minimaal 6 maanden na afloop van de interventie nog in onderwijs zitten, een

onderwijsdiploma behaald hebben of een duurzame overstap maakten naar de arbeidsmarkt, is het van belang om de observatieperiode uit te strekken tot eind 2025. Een rapportering wordt dan ook pas voorzien in voorjaar 2026. Voor de uitvoering wordt een doorlooptijd van 15 maanden voorzien.

2.2.3 Kennishiaten

Dit project werd nog niet geëvalueerd. De kennisvraag hier is vooral nagaan of wat uit onderzoek blijkt, ook daadwerkelijk blijkt uit onze Vlaamse context. Onderzoek geeft immers aan dat één van de meest effectieve interventies is om potentiële VSV'ers vroeg op te sporen en van een individuele mentor te voorzien. Die kan nagaan wat de noden zijn van de jongere en hoe deze maximaal naar kwalificatie kan worden geleid. En net dat willen we onderzoeken: werkt dit nu echt?

2.2.4 Opzet en methodologie

We beschikken over de volgende data: de deelnemerslijst transitietrajecten aangeleverd door VDAB en het overzicht van jongeren met dezelfde kenmerken, maar zonder deelname aan het project, aangeleverd door Agodi. Dit maakt het mogelijk de VSV-deelnemers te vergelijken met andere jongeren met gelijkaardige risicofactoren op VSV. Deelnemers en niet-deelnemers kunnen aan de hand van deze kenmerken gematcht en vergeleken worden op hun positie in respectievelijk onderwijs of op de arbeidsmarkt. Om zicht te krijgen op de tewerkstellingspositie is een koppeling met VDAB-data noodzakelijk. We opteren bij voorkeur voor monitoring waarbij we wel groepen matchen maar voorzichtig willen zijn met uitspraken over de causaliteit van de maatregel wegens de complexe context. Voor jongeren die meest recent zullen zijn ingestroomd in het project, kunnen we mogelijks geen uitspraak doen over het finale resultaat naar onderwijskwalificatie of tewerkstelling omdat zij hun traject nog verder moeten doorlopen.

Aanvullend kwalitatief onderzoek naar de werkzame mechanismen van de transitietrajecten VSV is nodig om een zicht te krijgen wat (niet) werkt voor wie in welke omstandigheden.

Voor de impactevaluatie wensen we een vorm van theory based impact evaluation.

De monitoring en evaluatie zal worden uitbesteed waarbij een beroep wordt gedaan op de expertise van de evaluator om hiervoor een geschikte methode te gebruiken.

3. Uitvoering

De evaluaties zullen worden uitbesteed. Voor elke evaluatie zal de geijkte elektronische aanbestedingsprocedure opgestart worden. Een vereiste bij het selecteren van evaluatoren is, naast expertise inzake impactevaluatie, hun functionele onafhankelijkheid van de implementatie van het programma.

4. Opvolging

De evaluaties zullen worden opgevolgd door een evaluatiestuurgroep. Deze stuurgroep is minstens samengesteld uit volgende personen:

- Afdelingshoofd van de afdeling Levenslang Leren;
- Projectverantwoordelijke;
- Afgevaardigde van het team leren en werken van de afdeling Levenslang Leren;
- Afgevaardigde van het Agentschap voor Onderwijsdiensten;

- Afgevaardigde van de ESF-evaluatiefunctie;
- Afgevaardigde van de afdeling Strategie en Kennis;
- Afgevaardigde van de afdeling Leerplicht;
- Afgevaardigde van het beleidsdomein Werk.

Bij oplevering van de evaluatie, geven de leden in consensus hun advies over de kwaliteit van de evaluatie en of deze voldoende is om aan het ESF+ Monitoringcomité te worden voorgesteld of, indien niet, op welke wijze de kwaliteit verbeterd moet worden.

Na goedkeuring van de impactevaluatie zal DOV de resultaten voorstellen op het ESF+ Monitoringcomité en zal DOV voorstellen voor aanbevelingen formuleren naar het ESF+ Monitoringcomité toe.

5. Evaluatiebudget

Nog niet bepaald.

Het budget voor technische bijstand, dat het Departement Onderwijs en Vorming ontvangt van Europa WSE, kan benut worden om deze evaluaties te financieren. Indien dit budget ontoereikend is, wordt een aanvulling met eigen middelen voorzien.

6. Disseminatie

Eindrapporten van evaluaties worden door de Intermediaire Instantie aan het ESF+ Monitoringcomité gepresenteerd (conform art. 40(1) van verordening (EU) Nr. 2021/1060). Alle eindrapporten van evaluaties opgenomen in het evaluatieplan van de intermediaire Instantie dienen gepubliceerd te worden op de website van de Beheerautoriteit (conform artikels 44(7) en 49(1) van verordening (EU) Nr. 2021/1060).

Tevens zullen de eindrapporten, samen met de bestekken, het budget en de weerhouden voorstellen, overgemaakt worden aan de Europese Commissie.

De resultaten van evaluaties zullen ook breed gecommuniceerd worden via de ESF-nieuwsbrief, via het kennisplatform WSE, via de website van onderwijs Vlaanderen, naar de organisatoren van de verschillende projecten, naar de onderwijsverstrekkers en naar de voorzitters van de provinciale overlegfora, zoals bepaald in artikel 357/32 van de Codex Secundair Onderwijs.

7. Contactpersoon

Caroline Gijssels, afdeling strategie en kennis

Caroline.gijssels@ond.vlaanderen.be

02/553 95 66